

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

61001 LJUBLJANA, ŠTEFANOVA 2
Telefon: (061) 151-400, 121-122, poštni predal št. 640, 642

Številka: 0016/1-S-010/3-91
4/6-1992

Datum:

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

ZADEVA: ODPRTA VPRAŠANJA O IZVAJANJU ZAKONA O TUJCIH

Z operacionalizacijo 40. člena Zakona o državljanstvu je izčrpana pravica državljanov drugih republik bivše SFRJ za pridobitev državljanstva Republike Slovenije brez posebnih pogojev. V neposredni zvezi s tem zakonom je Zakon o tujcih v prehodni določbi (81. člen) dopuščal za te osebe možnost, da si uredijo svoj status na podlagi lastne svobodne odločitve. Tako so se po 25/2-1992 za večino oseb, ki niso zaprosile za državljanstvo Republike Slovenije, začele uporabljati določbe Zakona o tujcih, za osebe, ki so prejele negativno odločbo o državljanstvu Republike Slovenije, pa se določbe tega zakona začnejo uporabljati dva meseca od izdaje negativne odločbe.

Po naših ocenah gre za 40.000 oseb, ki so tako po sili zakona oziroma na podlagi negativne odločbe o državljanstvu postali tujci in si urejajo svoj status prebivanja v Republiki Sloveniji. Dosedanja praksa pri sprejemanju vlog za stalno in začasno prebivanje kaže na to, da je večina vlog oprtih na eksistenčne razloge, ki naj bi opravičevali razlog prebivanja v Republiki Sloveniji (daljše prebivanje v Republiki Sloveniji, zaposlitev, poroka z državljanom Republike Slovenije, nepremično premoženje itd.). Upravičenost razlogov prebivanja je povezana tudi s pridobljenimi pravicami, ki se nemalokrat izključujejo z zakonskimi pogoji (oseba nima sredstev za preživljanje oziroma mu preživljanje v državi ni kako drugače zagotovljeno - brezposlenost, opravičevanje z nepremičnim premoženjem brez upravičenih razlogov - fiktivnost). Svojevrstni problem pa predstavlja tudi zamuda pri sprejemanju Zakona o zaposlovanju tujcev in Zakona o socialnem varstvu. Očitno je namreč, da se to pravno vrzel poskuša kompenzirati z določbami Zakona o tujcih, kar pa ni njegov namen.

Ministrstvo za notranje zadeve je do 1/6-1992 prejelo 800 vlog za stalno prebivanje. Upravno odločanje o začasnem prebivališču sodi v pristojnost občinskih upravnih organov za notranje zadeve. Problem dovoljenja za začasno prebivanje postaja vedno večji, kar dokazuje tudi podatek, da je samo MSNZ Ljubljana do 1/6-1992 izdal preko 5000 dovoljenj za začasno prebivanje. Poseben problem predstavlja reševanje vlog za stalno prebivanje, ker sta se izoblikovali dve pravni stališči. Prvo upošteva institut "pridobljenih pravic", po katerem bi v primeru negativne odločbe šlo za enostransko odvzemanje pravic, ki so jih te osebe te pridobile pred 23/12-1990 oziroma 25/6-1992. Po tej

Interpretaciji bi vse osebe, ki so po prejšnjih predpisih imele prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, obdržale stalno prebivališče ne glede na spremembo statusa. Drugo stališče pa izhaja iz tolmačenja zakona, ki daje možnost pridobitve dovoljenja za stalno prebivanje šele po 3 letih dovoljenega začasnega prebivanja. To pomeni, da tem osebam, razen izjem iz 16. in 17. členov (tujci slovenskega porekla in otroci oziroma zakonci, ki že imajo dovoljeno stalno prebivanje) pred potekom tega roka ne bi dovolili stalnega prebivanja.

Glede na intencijo predloga Zakona o zaposlovanju tujcev in predloga Zakona o socialnem varstvu je ta dilema bistvenega pomena, saj gre za odločanje o eksistencijskih pravicah, ki jim jih mora zagotavljati država.

Pri teh vprašanjih ostaja odprto, komu dovoljevati stalno prebivanje, zlasti zato, ker je že pridobljeno dovoljenje težko odpovedati (problematične osebe, kot so kriminalci - povratniki, kršitelji javnega reda i miru ter nekatere osebe iz vrst bivših pripadnikov JA). Gre torej za osebe, ki glede na določbi 13. in 19. člena največkrat niti ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev dovoljenja za začasno oziroma stalno prebivanje, v vlogah pa upravičene razloge povezujejo s tem, da v Republiki Sloveniji prebivajo njihovi zakonci in otroci. Zaradi daljšega bivanja pri nas so izgubile stik z matično državo, iz česar izhaja tudi njihova eksistencijska vezanost na Republiko Slovenijo.

Glede na kompleksnost problematike, ki ima tako politični predznak kot tudi finančne posledice, predlagamo, da se Vlada Republike Slovenije seznaní s to problematiko in se opredeli do navedenih stališč.

Ministrstvo za notranje zadeve meni, da so bile v fazi osamosvajanja Republike Slovenije upošteevane vse pravice državljanov republik bivše Jugoslavije, ki izhajajo iz mednarodnih konvencij in meddržavnih pogodb. Osamosvojitveni zakoni (zlasti 40. člen Zakona o državljanstvu in 81. člen Zakona o tujcih) so v največji meri dopustili svobodno odločanje o statusu teh oseb. Zato menimo, da je v nadaljnjih postopkih potrebno odmisлити pridobljene pravice, saj so se jim odrekli zavestno, in zato je potrebno dosledno upoštevati določbe Zakona o tujcih.

V VEDNOST:

- 1x Ministrstvo za delo;
- 1x Ministrstvo za zdravstvo, družino in socialno varstvo;

Igor Bavčar
MINISTER ZA NOTRANJE ZADEVE